

drugih in uporabe člena 71. činov. zakona.

3. Šolstvo konjiškega okraja je vodil pet let obče spoštovani in priljubljeni okrajni šolski nadzornik tov. H. Schell. V najtežavnejših časih mu je bilo poverjeno nadzorniško mesto. Z njemu lastno energijo se je lotil težavnega dela v našem okraju, ki je bil eden najbolj nemškutarških na Spodnje Štajerskem. Že ob svojem nastopu je užival popolno zaupanje učiteljstva. To zaupanje se je v teku časa spremenilo v vdanost in spoštovanje. Rado je učiteljstvo upoštevalo njegove nasvete, saj smo bili prepričani vsi, da pridejo iz ust izkušnega šolnika, ki mu je pri srcu razvoj slovenskega šolstva. In tako se ni čuditi, da se je šolstvo v konjiškem okraju povzpelo na tako visoko stopnjo. To je bila v prvi vrsti zasluga tov. nadzornika, kar je tudi povdarjal izkušeni pedagog, sedaj upokojeni višji šolski nadzornik g. Fr. Gaberšek. Z veseljem je učiteljstvo torej pred meseci pozdravilo vest, da pride tov. H. Schell kot oblastni šolski nadzornik v Maribor,

kjer bo lahko posvetil svoje moči celokupnemu osnovnemu šolstvu mariborske oblasti. Tembolj nas je pa osupnilo dejstvo, da tov. H. Schell ne pride ne samo kot oblastni šolski nadzornik v Maribor, ampak da tudi ni bil več imenovan srezkim šolskim nadzornikom.

Tov. H. Schell, kateremu je bil nad vse zakon, red in pravica, je postal žrtev baš onega režima, ki si je sam na deljal ime »vlada zakona, reda in pravice«. Ne bomo obsojali tega čina prosvetne uprave, kajti obsoja se sam, to pa tembolj, ker je g. minister prosvete, ki je tudi katoliški duhovnik, prelomil besedo, dano predsedniku UJU v zadevi nadzorniškega vprašanja.

Danes izrekamo tov. H. Schellu najiskrenejšo zahvalo ter mu podelimo za mnoge zasluge, ki si jih je pridobil za povzdigo šolstva in našega stanu v konjiškem okraju ter v zadoščenje za krivico, ki mu jo je storil sedanji »pravični« režim, najvišjo čast, ki mu je more izkazati društvo, t. j. da ga izvolimo za častnega člana.

Stanovsko gibanje slovenskih profesorjev.

Prav vesel pokret se je začel v zadnjem letu med profesorji. Priznati morajo sami, da stanovska zavednost med njimi ni bila ravno prvovrstna, a v zadnjih letih se je tudi v tem oziru napravil znaten napredek. Posebno ugodno sliko tega napredka je podal zadnji občni zbor, ki se je vršil 5. oktobra t. l., iz katerega posnemamo sledeče, kar bo gotovo zanimalo tudi učiteljstvo.

Uspehi ljubljanske sekcije proforskega društva.

1. Organizacija je dosegla ugodno prevedbo profesorjev na novi uradniški zakon. Profesorjem sicer ni dostopna I. in II. skupina položajne plače kakor juristom, vendar je njih položaj relativno ugodnejši nego je bil v Avstriji. Z ozirom na vesti, da bi se prevedba naknadno poslabšala za profesorje, je izjavil prosvetni minister predsedniku sekcije, da o tem ne more biti govora. 2. Sekcija je z uspehom posredovala za podaljšanje počitnic, ki bi se bile imele letos končati za profesorje že 25. avgusta. 3. Istotako je ministrstvo ugodilo prošnji ljubljanske sekcije, da se razredi V.—VIII. na nekdanji realni gimnaziji s slovenskim in nemškim učnim jezikom v Ljubljani ne ukinejo, ampak da ostane gimnazija popolna in se uvede v vseh razredih slovenski učni jezik. 4. Organizacija je izposlovala, da se nadure izplačujejo v prvi polovici nastopnega meseca in da se razredništvo honorira za ves september. 5. Po posredovanju organizacije se je uvedel tudi na srednjih šolah nov disciplinarni red.

Ustanovitev »Samopomoči« za slučaj smrti.

Brez stanovske organizacije bi se tudi skoro ne bil mogel izvršiti sklep, storjen ob priliki lanskega občnega zbora ljubljanske sekcije v Celju, da se ustanovi društvo »Samopomoč slovenskih profesorjev«. Člani »Samopomoči« se obvežejo, da bo vsakdo plačal v slučaju smrti drugega člana 25 Din za podporo njegovi rodbini. Organizacija se je ustanovila s 1. januarjem 1924 in šteje prav lepo število članov. (Načelnik profesor dr. Strmšek v Mariboru).

Zastopstvo profesorjev v Glavnem Prosvetnem Svetu.

Navidezno brezuspešno pa se je organizacija potegovala za pravico, da bi se imenovala dva člana njene sekcije v Prosvetni svet. V ponedeljek po občnem zboru je prišel v Ljubljano član Glavne uprave Jeremija Živanovič, ki je bil v nedeljo na občnem zboru zagrebške sekcije, in je sporočil, da je minister določil, da se k vsaki seji Prosvetnega sveta vabijo tudi vsi predsedniki sekcij.

Obvezno stanovsko organizovanje.

Društvena članarina je znašala letno 36 Din, naročina na »Glasnik« 48 Din, skupaj 84 Din. To vsoto 84 Din je plačalo 277 profesorjev v Sloveniji. Nekaj profesorjev (26 po številu) je plačalo samo članarino. Ti se ne morejo šteti med članove, ker društve-

na pravila določajo, da mora biti vsak član naročen na društveno glasilo. Naglašala se je moralna dolžnost vsakega profesorja, da je stanovsko organiziran; vsi uživajo pridobitve organizacije, ki stanejo dostikrat mnogo truda in denarja, zato naj pa tudi vsi prispevajo gnotno in pomagajo po potrebi s svetom in delom. Stavile so se v tem oziru za zgled dosledno izvedene strokovne organizacije drugih stanov.

Ustanovitev »Pomožnega fonda« za podporo profesorjev.

Živahna razprava se je razvila o vprašanju prispevkov za »Pomožni fond«, ki se je ustanovil po sklepu splitskega kongresa v juliju letošnjega leta. Prvotno se je nameravala ustanoviti »Privredna zadruga« s sedežem v Beogradu, v katero naj bi plačal vsak član delež 1500 Din, in sicer 5 let v mesečnih obrokih po 25 Din. Proti temu načrtu je pa nastopila večina sekcij, med njimi soglasno tudi ljubljanska sekcija. Nato so pa v Splitu prvotni predlog spremenili toliko, da se snuje le »Pomožni fond« z namenom, da podpira profesorje in njihove rodbine s posojili in podporami; iz fonda naj bi dobivali nagrade profesorji, ki se žrtvujejo za stanovske koristi; nameravalo se je ustanovljati s tem denarjem tudi gospodarska podjetja (tiskarno, domove za otroke profesorjev, ki študirajo v vseučiliških mestih itd.). Prispevki za ta fond ostanejo isti, ki so bili določeni za zadrugo.

Pri debati o tem predmetu se je poudarjalo, da se tako defakto sklepi ne smejo sklepati kar čez noč, ne da bi bile poprej sekcije natančno informirane o vsem, kar se namerava. O nameravnem fondu pa sekcije sploh niso bile obveščene pred prihodom delegatov v Split. Na drugi strani se je pa skoro soglasno konstatiralo, da je misel, dati organizaciji profesorjev tudi močno denarno podlago, sama na sebi prav zdrava. Organizacija samo pridobi s tem, če ima močno gnotno ozadje. Delež 1500 Din bi se obrestoval; ob smrti vsakega člana bi se pa izplačal pokojnikovi rodbini. Z obrestmi od deleža bi bila bržkone pokrita že vsa članarina, tako da bi članom po petih letih ne bilo treba več plačevati skoro nikake članarine, kar bi društveno upravo znatno olajšalo. Društveni člani bi tudi lahko dobili v slučaju potrebe iz fonda posojilo, ki bi bilo do višine 1500 Din popolnoma varno tudi brez jamstva. Zato je občni zbor sekcije po vsestranskem obravnavanju predmeta sklenil, da naj se ti prispevki začno takoj z oktobrom 1924 pobirati, toda ves denar mora ostati v Ljubljani in upravljala ga bo ljubljanska sekcija sama. Odboru se naroči, da denar obdrži v Ljubljani in dobi za to postopanje tudi odobrenje Glavne uprave. Pričakuje se, da bo Glavna uprava na to pristala; na noben način se radi tega vprašanja ne sme prepotrebna stanovska organizacija, ki je dosegla že lepe uspehe, razbiti. — Delež se seveda vsakemu članu v slučaju izstopa iz društva vrne.

Obsodba novega prosvetnega režima s strani Srbov.

(Ogorčenje kulturnih krogov proti sedanjemu prosvetnemu ministru.)

V beogradskih političnih in kulturnih krogih je izzval globok vtis in ogorčenje nenađen odpust načelnika umetniškega oddelka v prosvetnem ministru Rista Odavića. Ta je uživao v književnih in literarnih krogih velik ugled, njegovo nepolitično delovanje je povsod dobilo umevanje v širokih kulturnih slojih Jugoslavije. Rista Odavić je odlični književnik in je znan po svojih najboljših prevodih iz ruske literature. Na jezuitski način je bil odstranjen s svojega mesta, kar je izzvalo povsod velik odpor. Beogradski književniki s protesti spremljajo in opazujejo klerikalno politiko sedanjega prosvetnega ministra, »Vreme« objavlja izjavo književnika Rista Odavića, naslovljeno na dr. Korošca. Rista Odavić protestira proti politiki prosvetnega ministra, ki je spravil v našo prosveto popolno strankarstvo.

Nenadna upokojitev Jovana Gj. Jovanovića, načelnika oddelka za osnovne šole, je tudi našla gorak odmev med jugoslovenskimi šolniki.

Sklenjeno je, da se Nj. Vel. kralj v posebni spomenici opozori na destruktivno delovanje ministra dr. Korošca in je značilno, da dr. Korošec ne prihaja osebno na dvor, marveč se poslužuje drugih, da izvede podpis za razne ukaze. Višji uradniki in književniki nameravajo predložiti osebno vlogo na Nj. Vel., v kateri bodo protestirali proti strastne-

mu strankarstvu prosvetnega ministra. Današnje »Vreme« jasno osvetljuje postopanje dr. Korošca. Večkrat je Rista Odavić vprašal po vzrokih svoje upokojitve, toda prosvetni minister je lakonično odgovoril: »To je moje pravo!«

Rista Odavić, ki je bil vedno velik prijatelj Slovencev, in ki je organiziral sprejem pevskega društva »Ljubljanski Zvon«, je zelo obširno pojasnil politiko sedanjega prosvetnega ministra, ki se opira na popolnoma rimojeziške metode. Rista Odavić je vprašal dr. Korošca, zakaj da je upokojen. Na to vprašanje dr. Korošec ni mogel odgovoriti. Pripomnil je Rista Odavić, da ga vsa javnost in vsi njegovi prijatelji vprašujejo po njegovi upokojitvi. Prosvetni minister pa mu je zopet odgovoril kratko: »To je moje pravo!« Izjavil mu je končno, da ublaži značaj svoje izjave, to, da mu ponudi ekvivalentno mesto v drugem oddelku. Rista Odavić mu je nato odvrnil, da bo to javnost različno tolmačila prvič glede onega, ki mu to mesto ponuja in glede onega, ki to mesto sprejema. Odgovoril je Korošcu kratko na to ponudbo: »Če nisem dober na sedanjem mestu, gotovo ne bom dober na drugem mestu in smatram to ponudbo za žalitev.«

Pripomniti je treba, da je po oficijelnih poročilih v letošnjem proračunu dotočenih 250.000 Din za srbske šole, a za slovenske šole 235.000 Din. »Sl. N.«

Revizija uradniškega zakona.

(Predlog UJU in predlog ministrstva prosvete za revizijo.)

Kao što je našim čitaocima već poznato, u Ministarstvu Pravde naročita komisija otpočela je ubrzan rad na izradi predloga za izmenu Zakona o činovnicima. Toj komisiji upućeni su i svi predlozi pojedinih profesionalnih udruženja za izmenu ovog zakona.

Da bi sav ovaj materijal bio što pregledniji i središnji i da bi se iz mnogobrojnih zahteva izvadilo i sredilo ono što je bitno, komisija je uputila svima ministarstvima predloge činovničkih organizacija dotične struke, da ih ministarstva srede i da svako ministarstvo u jednoj predstavi iznese najbitnije zahteve činovnika svoje struke. Tako je i predlog našeg Udruženja upućen Ministarstvu Prosvete, zajedno sa predlogom profesora i drugih činovnika prosvetne struke, da Ministarstvo po njima da svoje mišljenje.

Povodom toga u Ministarstvu je otpočeo rad na sređivanju ovoga posla. Odbor koji na ovome radi, pozvao je i predsednika našeg Udruženja, da u ime učiteljstva da potrebne predloge i obaveštava o zahtevima učiteljstva.

Tom prilikom od strane Udruženja ponovljeni su sledeći zahtevi koji su ušli u rezoluciju Glavne Učiteljske Skupštine u Dubrovniku i koji glase:

1. Izmene i dopune koje bi se imale uneti u Zakon državnih činovnika i službenika građ. reda: 1. U članu 6. tačku 1. dopuniti tako da i svršeni učeni Više Pedagoške Škole budu razvrstani u I. kategoriju — po propisanom završnom ispitu;

2. Čl. 7. izmeniti tako da se redovne prinadležnosti onima, koji imaju kakvu višu stručnu školu (ispit) poviše sa 25 od sto i da im se ta povišica računa i za penziju.

3. U čl. 10. umetnuti da se za poslužitelje traži svedodžba o svršenoj Osnovnoj Školi.

4. U čl. 11. dodati da se Uredba o razvrstavanju ima dovesti u saglasnost sa Činovničkim Zakonom.

5. Da se u čl. 12. tačka 2. dopuni ovako: Učiteljski kandidati primaju se u državnu službu i pre regulisanja vojne obaveze i ne razrešavaju se učiteljske dužnosti za vreme služenja u kadru.

6. Čl. 23. da glasi ovako: Vreme provedeno na bolovanju preko 6 meseci ne računa se u propisani rok za privremenu službu.

7. Član 31. trebao bi da glasi: Po navršetku najvišega stepena plate službeniku pripada za sve vreme daljeg službovanja njegova redovita prinadležnost uvećana sa 15 na sto.

8. Član 33. Druga kategorija imala bi 6 grupa i to:

I. grupa	8400 Din.
II. "	6600 "
III. "	4800 "
IV. "	3600 "
V. "	2640 "
VI. "	1920 "

9. Član 35. imao bi se dopuniti ovako:

II. kateg.	1.500 Din.	} za prvih 6 godina
III. "	1.250 "	
II. kateg.	1.800 Din.	} za daljih 9 godina
III. "	1.500 "	
II. kateg.	2.100 Din.	} za ostalo vreme
III. "	1.800 "	

10. U pogledu čl. 37., 39. i 40. traži se da nadležno ministarstvo izda uredbu u roku od 3 meseca po obnarodovanju izmena ovoga zakona.

11. Član 44. imao bi sasvim ispasti iz ovog Zakona.

12. Čl. 57. izmenjen glasio bi ovako: Za stupanje u daljne grupe činovničkih kategorija određuju se rokovi, koje mora činovnik da navrši od dana stupanja u službu i to: u 2. kategoriju za IV. grupu 7. godina, za III. grupu 12 godina, za II. grupu 15 godina a za I. grupu 20 godina.

13. Član 71. tačka 2. imala bi da glasi: Premeštenom činovniku kao i ovom koji dobije službu stečajem pripadaju selidbeni troškovi.

14. Član 94. glasio bi: Činovnik ne može pored svoje redovne službe imati drugu sporednu osim ako mu se to dozvoli. Ministar može davanje dozvole za to preneti i na niže školske vlasti.

15. Član 104. izmeniti tako da mesto 24 sata ostane 48 sati.

16. Član 106. ispravljja se ovako: Prinadležnosti na koje je činovnik stekao pravo prilikom unapređenja pripadaju mu od prvog (1.) dotičnog meseca, ako je pravo na njih stekao u prvoj polovini meseca, inače od prvog dana narednog meseca.

17. Član 108. tačka 3. glasi: Lekarški su pregledi besplatni.

18. Član 112. da glasi: O lečenju činovnika u bolnicama izdaće Ministar poseban pravilnik.

19. Čl. 119. Vreme provedeno u kadru, vojnim vežbama i u ratu računace se činovniku za penziju i za unapređenje.

20. Čl. 123. Davanje pozajmica može Ministar preneti i na niže organe prema predlogu nadležnog ministra.

21. Čl. 124. Po smrti aktivnog ili penzionisanog činovnika izdaće se njegovoj porodici odmah na ime sahrane tromesečne njegove prinadležnosti.

22. Član 137. ima da glasi: U Južnoj Srbiji i Crnoj Gori.

23. Čl. 239. Službenicima i njihovim porodicama ranije penzionisanim imaju se penzije urediti prema današnjim prilikama posebnim zakonom. Neprevedenim činovnicima ima se penzija regulisati po ovome zakonu od 1. sept. 1923. godine.

24. Čl. 243. imao bi da glasi: Velicina lične penzije određuje se istom odlukom kojom se službenik penzionise.

